

DISIPLINÆRNEMNDEN

ÅRSBERETNING 2023

Innledning

Disiplinærnemndens virksomhet og sammensetning er hjemlet i domstoloven § 227 og i forskrift til domstoloven kapittel 11 (Advokatforskriften).

Det følger av advokatforskriften § 5-1 siste ledd siste punktum at melding om nemndens virksomhet sendes hvert år til Justis- og beredskapsdepartementet.

Generelt om Disiplinærnemnden

Disiplinærnemnden utøver disiplinærmyndighet overfor advokater. Dette innebærer at nemnden behandler klager over at en advokat har opptrådt i strid med Regler for god advokatskikk, domstoloven eller annen lov, herunder om en advokat har krevd for høyt salær.

Sekretariatsfunksjonen for Disiplinærnemnden utføres av Advokatforeningen. Nemndens virksomhet finansieres ved årlige bidrag fra advokatene, fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet. Bidraget for 2023 var på kroner 1 800, en økning med kroner 700 fra året før. Bidraget innkreves av Tilsynsrådet.

Advokatforeningen hadde frem til 31. desember 2022 en selvdømmeordning for sine medlemmer, som ble utøvet av syv regionale disiplinærutvalg. Klage på et medlem av Advokatforeningen ble behandlet av disiplinærutvalget som første instans. Utvalgets avgjørelser kunne påklages til Disiplinærnemnden. Som et ledd i å få en god og effektiv overgang til nytt disiplinærsystem som kommer med advokatloven, vedtok Advokatforeningen i 2022 å stoppe inntaket av nye klagesaker i utvalgene for deretter å avvikle dem. Fra og med 1. januar 2023 blir alle klager på advokat behandlet i nemnden som eneste instans. Dette førte til mer enn en tredobling av saksmengden i nemnden sammenlignet med året før.

Disiplinærnemnden kan ilegge kritikk, irrettesettelse eller advarsel ved brudd på Regler for god advokatskikk. Nemnden kan også foreslå overfor Advokatbevillingsnemnden at advokatens bevilling blir kalt tilbake. Nemnden plikter å gi rapport til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet dersom den ved behandling av en sak får mistanke om kritikkverdige forhold ved en advokats behandling av betrodde midler, sikkerhetsstillelse eller andre forhold som er underlagt Tilsynsrådets ansvarsområde.

Disiplinærnemnden kan videre redusere en advokats salær, og pålegge advokaten å betale tilbake det overskytende. Et pålegg er tvangsgrunnlag for utlegg. Nemnden kan også behandle klage fra klienter som ikke får tilbake salær etter avgjørelse av et av Advokatforeningens disiplinærutvalg, og gi vedtaket tvangskraft.

Disiplinærnemndens sammensetning

Disiplinærnemnden har fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Medlemmene oppnevnes av Justisdepartementet for to år, med adgang til gjenoppnevning. Nemnden ledes av en dommer, i tillegg til to advokatmedlemmer, en forbrukerrepresentant og en næringslivsrepresentant. I forbindelse med overgangen til en-instansbehandling i 2023 ble Disiplinærnemnden styrket med ytterligere fem varamedlemmer, hvilket innebærer at nemnden i dag har 15 medlemmer – i praksis tre «paneler».

Disiplinærnemndens sammensetning har i 2023 bestått av følgende:

Leder:

Dommer Ruth-Louise Osborg
Dommer Øyvind Panzer Iversen (varaleder)
Dommer Cecilie Lysjø Jacobsen (varaleder)

Advokatmedlem:

Advokat Karl Inge Rotmo
Advokat Ingunn Greve Tøllefsen (varamedlem)
Advokat Silje Remøy (varamedlem)

Advokatmedlem:

Advokat Leif Oscar Olsen
Advokat Ole J. Devold (varamedlem)
Advokat Toralf Haver (varamedlem)

Næringslivsrepresentant:

Direktør Mille Haslund Mellbye
Daglig leder Torunn Ness (varamedlem)
Juridisk leder Eirin Larsen (varamedlem)

Forbrukerrepresentant:

Jurist Rita Paramalingam
Juridisk seniorrådgiver Anders Sæve Obrestad (varamedlem)
Førsteamanuensis dr. philos Dag Jørgen Hveem (varamedlem)

Disiplinærnemndens virksomhet

Disiplinærnemnden fatter sine avgjørelser på grunnlag av partenes skriftlige saksfremstilling. Avgjørelsene blir truffet etter votumsbehandling i portalen Advokatklageordningen, eller i møte. Grunnet økt saksmengde i 2023 ble det besluttet å øke møtehyppigheten og innføre rene votummøter. Nemnden avholdt i 2023 til sammen 14 møter, hvorav fem votummøter.

Alle klager på advokat, og anker over disiplinærutvalgets beslutning, blir sendt og behandlet digitalt via portalen Advokatklageordningen. Advokatklageordningen er en helelektronisk klageordning som ble lansert i 2019. Pålogging skjer med elektronisk ID, og løsningen bidrar til en mer effektiv, sikker og moderne disiplinærordning. For klagere som ikke har elektronisk ID gjøres det unntak fra kravet om elektroniske innsendelse, og kommunikasjonen med klager foregår utenfor portalen.

Antallet innkomne saker til Disiplinærnemnden har, etter en nedgang i 2022, gått betydelig opp som følge av at nemnden nå behandler alle klager som første og eneste instans. I 2023 ble det sendt inn 615 saker til nemnden, mens det i 2022 var 186 saker.

Disiplinærnemnden behandlet totalt 338 saker i 2023. Om lag 24 % av sakene ble avvist, de fleste som følge av oversittet klagefrist. I 93 % av de avviste sakene traff leder avvisningsbeslutningen alene, mot 83 % i 2022.

Av de behandlede sakene var 260 saker som førsteinstans, 78 saker som andreinstans og 5 saker om gjenåpning. Samlet sett har nemnden behandlet 183 flere saker i 2023 enn året før. På den annen side har nemnden behandlet 229 saker færre enn antallet innkomne¹ saker i 2023, og saksbehandlingstiden forventes å øke noe fremover.

Medholdsprosenten i Disiplinærnemnden var på 27,1 % i 2023 – en liten økning fra 26,6 % i 2022.

I de sakene hvor det er gitt reaksjon for brudd på Regler for god advokatskikk er det gitt kritikk i 44 saker, irettesettelse i 10 saker og advarsel i 2 saker. Salæret ble nedsatt i 25 saker. Ingen advokater ble innrapportert til Advokatbevillingsnemnden med forslag om tap av bevilling i 2023.

De fleste fellelser for brudd på Regler for god advokatskikk i 2023 gjaldt punkt 3.1.2 om aksept og avslutning av oppdrag (26 %), punkt 1.3 om advokatens opptreden (20 %) og punkt 1.2 om advokatens oppgave (6 %).

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2023 var på 5,49 måneder for alle behandlede saker, og er i snitt den samme som i 2022, som var 5,52 måneder.

I forbindelse med overgangen til en-instansbehandling har det vært et stort fokus på å holde saksbehandlingstiden i Disiplinærnemnden nede. Styrking av nemnden med

¹ Tallet inkluderer ikke saker som senere ble trukket.

ytterligere fem varamedlemmer, utkast til beslutninger fra sekretariatet, lik fordeling av saksmengden mellom nemndens faste medlemmer og varamedlemmer samt tett oppfølging fra sekretariatet er tiltak som har bidratt til dette.

Økningen i saksmengden i 2023 gjorde det også nødvendig å styrke nemndens sekretariat med flere årsverk og gjøre det rustet for å saksbehandle klagesakene som kommer til nemnden, bistå nemndsmedlemmene og skrive utkast til nemndens beslutninger.

Alle Disiplinærnemndens avgjørelser oversendes løpende til Lovdata for publisering i deres disiplinærdatabase, ADA.

Klage til Sivilombudet

Sivilombudet kan etter sivilombudsloven § 3 undersøke og uttale seg på rettslig grunnlag om hvorvidt Disiplinærnemnden har handlet feil, eller begått urett ved sin behandling av en klagesak.

I 2023 orienterte Sivilombudet om at de hadde mottatt én klage for uttalelse. Ombudet avsluttet saken uten at det ble funnet grunn til å gjøre ytterligere undersøkelser.

Rettsvister

Disiplinærnemndens beslutninger er endelige, og kan ikke påklages. Søksmål mot avgjørelser truffet av nemnden kan reises mot staten ved Disiplinærnemnden, jf. § 227 siste ledd.

I 2023 har Disiplinærnemnden vært involvert i tre søksmål:

Det første søksmålet gjaldt gyldigheten av Disiplinærnemndens vedtak fra mars 2022 og krav om erstatning. Nemnden hadde avvist klagen på god advokatskikk og salær på grunn av foreldelse. Tingretten behandlet søksmålet i desember 2022 og avviste saksøkers erstatningskrav grunnet manglende søksmålsinteresse. Videre kom retten til at nemnden hadde lagt riktig faktum til grunn da den konkluderte med fristoversittelse for klagen, og at vedtaket derfor var gyldig. Tingrettens dom ble anket. Ved kjennelse av 22. februar 2023 avviste lagmannsretten anken på grunnlag av manglende gebyrinnbetaling. Saken ble anket til Høyesterett, som avviste anken ved kjennelse av 21. april 2023.

Det andre søksmålet gjaldt gyldigheten av Disiplinærnemndens vedtak fra desember 2022 om salærnedsettelse, samt krav om erstatning og oppreisning. Tingretten kom til at nemnden hadde lagt riktig faktum til grunn, at beslutningen bygget på riktig rettsanvendelse og at det heller ikke var begått saksbehandlingsfeil. Nemndens beslutning ble opprettholdt som gyldig. Følgelig var det heller ikke grunnlag for å holde nemnden ansvarlig for de erstatnings- og oppreisningskrav som var fremmet. nemnden ble frifunnet ved tingrettens dom av 8. september 2023. Dommen er rettskraftig.

I tillegg til ovennevnte søksmål er Disiplinærnemnden part i en sak om gyldigheten av nemndens vedtak fra 2017 om brudd på Regler for god advokatskikk punkt 3.5 og tilbakebetalingsplikt, samt innrapportering til Advokatbevillingsnemnden med forslag om tilbakekall av advokatbevilling. Advokaten mente at nemndens vedtak var ugyldig, men fikk ikke medhold i tingretten. Tingrettens dom gjaldt også Advokatbevillingsnemndens vedtak om tilbakekall av advokatens bevilling fra 2018. Ankesaken skulle behandles i lagmannsretten i 2021, men er utsatt på ubestemt tid grunnet sykdom hos advokaten.

Statistikk

Antall saker	2021	2022	2023
Antall innkomne saker	293	186	615
Antall behandlede saker (realitetsbehandlede og avviste)	286	203	338
Antall overliggende saker	91	63	272
Antall trukkede saker	13	16	49
Antall saker tilbakeført utvalget	2	0	0
Antall realitetsbehandlede saker	184	128	258
Antall avviste saker, herunder	104	75	106
- behandlet av samlet nemnd	22	13	6
- behandlet av leder alene	92	62	100 ²
Antall avgjørelser om tvangskraft	1	1	0
Antall saker med prinsippal v/advokatfullmektig	25	15	43
Antall saker som førsteinstans, herunder	94	69	260
- antall saker med spørsmål om gjenåpning	7	6	5
- av disse er besluttet gjenåpnet	0	0	0
Antall saker som ankeinstans, herunder	191	133	78
- anket for sent	4	6	2
Antall saker hvor nemnden kom til samme resultat som utvalget	141	96	53
Antall saker hvor utvalgets beslutning ble omgjort, helt eller delvis	47	31	23
- av disse ble reksjonen skjerpet	16	10	15
Realitetsbehandlede saker, hva angikk:			
God advokatskikk og salær	73	63	177
Kun god advokatskikk	98	56	141
Kun salær	5	2	24
Saksomkostninger tilkjent klager	5	1	4

² Av disse er 23 saker behandlet av leder alene med konklusjon «frifinnelse» grunnet åpenbart grunnløs klage.

Reaksjoner	2021	2022	2023
Redusert eller intet salær	27	12	25
I strid med god advokatskikk, herunder	65	33	56
- kritikk	46	23	44
- irettesettelse	14	5	10
- advarsel	5	5	2
Innberetning til Advokatbevillingsnemnden	1	2	0
Varsel til Tilsynsrådet	0	0	1
Dissens			
Antall	7	9	7
Medholdsprosent			
Klager er gitt medhold	33 %	26,6 %	27,1 %
Gjennomsnittlig behandlingstid			
Alle saker	5,6	5,5	5,5

Oslo, 12. februar 2024

Ruth-Louise Osborg
leder